

Jaarverslag Stichting Pastoraat Werkers Overzee 2008

“Meer dan zand alleen...”

Uit ons Mission Statement:

Doelstelling

“De SPWO wil zijn diensten aanbieden aan medewerkers van bagger-, aannemers- en constructiebedrijven, mensen op werklocatie in het buitenland. De vaste pastor in dienst van de SPWO is in allerlei situaties onafhankelijk gesprekspartner, ongeacht de geloofs- of levensovertuiging van de betrokkenen. Dit pastorale werk wordt gedaan vanuit een oecumenisch-christelijke inspiratie met het oog op meer welzijn voor de individuele werknemers binnen de werkomgeving van hun bedrijf.”

Werkwijze:

De SPWO probeert zijn doelstelling te verwekelijken door een pastor in dienst te hebben en door andere middelen, onder andere de uitgave van het kwartaalblad Diepgang. De pastor in dienst van de SPWO is Toon van de Sande. Hij werkt sinds 2000 voor de stichting. Honderd dagen per jaar wordt de pastor geacht daadwerkelijk buitenaf te zijn.

Zijn werk is te kenschetsen door het woord ‘presentie’. Hij is aanwezig, deelt even het leven en staat open voor allerlei contacten. In de gesprekken is zijn drijfveer erachter te komen hoe het ‘gaat’ met de mensen. Is er daarna een serieus gesprek mogelijk, dan probeert hij samen met zijn gesprekspartner het beste naar boven te halen. In zijn werk beperkt Toon zich tot zijn rol als geestelijk verzorger/pastor: hij is geen deskundige op de talrijke andere gebieden en werkvelden. Zo is hij

geen 'mini-arts, -advocaat, -kapitein, -uitvoerder, -werkgever, etc. etc. Het gevolg van deze manier van werken is dat zijn aanwezigheid nadrukkelijk op prijs gesteld wordt, ook in een crisissituatie. Omdat hij bekend en gekend is, kan hij dan mensen van dienst zijn in het verwerken van hun persoonlijke gevoelens en het verkennen van hun grenzen. Op het eind van zijn aanwezigheid in zo'n situatie is hij nadrukkelijk 'voorganger' in een herdenkingsdienst voor de overlevenden en nabestaanden. In zo'n dienst verwerkt hij de verhalen die hij gehoord heeft, geeft hij stem aan de stemloze en moedigt hij in een 'blessing' de werkers aan de draad van het dagelijkse werk weer verantwoord op te pakken. Het ene werk is de voorwaarde voor het andere. En geestelijke verzorging na een crisis verhoogt de kwaliteit van het normale werk.

Overzicht van de werkzaamheden van de pastor:

Dagdelen:

Pastoraat	262
Contacten bedrijfstak	95
Studie administratie	51
Reisorganisatie	20
Publiciteit (Diepgang)	83
Ondersteuning Bestuur	51
Rest	27

Totaal: 589

Een dagdeel in Nederland bestaat niet uit 4 uur werken, maar is doorgaans korter.

Dagen Buitenaf	104
Gewerkt in het weekend	33
Dagen Crisispastoraat	18

Bezochte landen: Mexico, Panama, Venezuela, Frans Guyana, Abu Dhabi, Dubai, Oman, Gabon, Noorwegen, Hong Kong, Singapore, Indonesië, Bahrain, Qatar.

Toelichting

Algemeen

Na oktober 2008 is de stemming in de sector flink veranderd. Inmiddels is er een wereldwijde crisis uitgebroken die ook de bedrijven en de mensen waar de SPWO mee werkt, niet onberoerd heeft gelaten. De verwachting en de gegroeide vanzelfsprekendheid dat er nog 'werk zat is' bestaat niet meer.

Dit heeft zijn weerslag op de gesprekken die Toon voert. Het vertrouwen is een stuk minder en men vraagt zich af wat er allemaal nog op ons af komt. Dit besef gaat gepaard met emoties.

Welke gevolgen de crisis nu al heeft, is onduidelijk. Wat ons later nog te wachten staat, is helemaal onzeker.

Wat de recessie echter voor de 'locale en ingehuurde collega's' nu al betekent, is duidelijker, hoewel de details niet zichtbaar zijn. Veel van die mensen zijn alweer naar hun land vertrokken.

Omdat een groot aantal mensen al veel van de wereld gezien hebben, kunnen zij zich iets bij de situatie van hun vroegere collega's voorstellen. Onzekerheid is nu overal aanwezig en bepaalt de intensiteit van de gesprekken die Toon voert.

Het werk in hoofdlijnen

- Een keer dit jaar is de assistentie van Toon gevraagd na een ernstig ongeval.
- Hij heeft ook een bezoek gebracht aan een schip naar aanleiding van een ernstige gebeurtenis, maanden eerder. Het bleek wederzijds een zinvol bezoek. Op deze manier wordt er ook ervaring opgedaan met geestelijke verzorging op langere termijn na een crisis.
- Toon bespreekt regelmatig zijn ervaringen met de leiding van de bedrijven en projecten.
- Hij is in 2008 ook gevraagd in Nederland een herdenkingsdienst mee te helpen organiseren voor een werker die in het verre buitenland is overleden en begraven. Zijn Nederlandse familie en zijn collega's, die daar

niet bij konden zijn, waardeerden deze vorm van herdenken en afscheid nemen.

- Toon heeft op twee trainingen van de International Christian Maritime Association (ICMA) dagdelen verzorgd over crisispastoraat. Ook is hij aanwezig geweest op de Annual Meeting en de Consulative Forum van de ICMA. Daar wordt het beleid van de ICMA besproken en verder ontwikkeld.
- Het kwartaalblad Diepgang wordt mede door de SPWO uitgegeven en verspreid over de gehele Nederlandse Koopvaardij, Diepzeevisserij en de Natte Waterbouw. Toon schrijft er regelmatig artikelen in en is de hoofdredacteur van Diepgang.
- Rond de kersttijd is Toon op plaatsen waar veel activiteit is. Inmiddels zijn de kerstvieringen op het Ras Laffan-project gewaardeerde gebeurtenissen. Op het Khaliffa- project waar enkel buitenlandse werkers in een 'labour-camp' wonen heeft hij ook een tijdje in het kamp gelogeed. Daardoor waren de contacten goed en dat resulteerde in een eerste goed bezochte kerstviering als opmaat voor een feest en een vrije dag.
- Als bijlage is voor hen die hierover uitgebreider willen lezen op het

eind van dit jaarverslag het laatste reisverslag van Toon gevoegd.

Bestuurszaken 2008

Het bestuur van de SPWO kwam in 2008 vier keer bij elkaar. De vergaderingen vinden afwisselend plaats bij een van de bij de SPWO aangesloten bedrijven.

Het bestuur is zeer verheugd dat er een nieuwe penningmeester is gevonden. De heer Hans van der Sluijs trad in augustus aan. Hij is lange tijd werkzaam geweest in het baggerbedrijf, het laatst bij De Boer.

De kerkelijke zending van pastor Toon van de Sande werd door de bisschop van Rotterdam voor onbepaalde tijd verlengd. Het bleek een goede gelegenheid om nog eens te onderstrepen dat zowel het bestuur als de bisschop zeer tevreden zijn over het functioneren van de pastor.

In het najaar werden stappen ondernomen om een vervanger voor Van de Sande aan te trekken, in geval van zijn afwezigheid.

Meestal één keer per jaar is er een ontmoeting tussen de pastor en een klankbordgroep uit het bestuur. Dan wordt er openhartig en vertrouwelijk gesproken over wat zich in het pastoraatswerk voordoet.

In oktober was er een ontmoeting tussen een afvaardiging van het bestuur met de Programmamanager van de afdeling Kerk in Ontwikkeling, Protestantse Kerk in Nederland. Het bestuur wilde peilen of het werk, ontstaan in de (protestantse) kerk, ook nu gedragen wordt door die kerk. De indruk van de bestuursleden was dat het thans vooral een formele steun betreft.

Punt van aandacht bleef hoe we ervoor kunnen zorgen dat er meer bedrijven financieel en inhoudelijk betrokken worden bij de SPWO.

De nieuwe Statuten werden ondertekend.

Het vorige jaarverslag maakte melding van contacten met prof. dr. R.R. Ganzevoort, pastoraal theoloog, over een mogelijk samenwerkingsproject betreffende crises. Het bestuur besloot de, overigens waardevolle, contacten even in de koelkast te zetten.

Naast bijdragen van bedrijven, waren er dit jaar ook enkele giften van par-

ticulieren.

Ieder jaar doet de SPWO mee aan het Baggerzeilweekend. Vermeldenswaard is dat dit jaar in stormachtige omstandigheden de race werd uitgezeild.

De themabijeenkomst over Internationalisering

In november 2008 was er weer een themabijeenkomst over "Internationalisering". Deze keer spitste de vraag zich toe op wat internationalisering voor de geestelijke verzorging betekent. Er was een grote opkomst uit het werkveld en er werd over en weer zinvolle en praktische informatie uitgewisseld. De belangrijkste conclusie was:

"De vergadering is unaniem wat betreft de noodzaak van geestelijke verzorging. Het gaat daarbij niet alleen om de Nederlandse werknemers, het betreft werknemers van alle nationaliteiten en culturen."

De bijeenkomst leverde ook een aantal vragen op die nadere uitwerking behoeven: kunnen de contacten met de ICMA beter worden benut, moet er meer werktijd voor de pastor worden begroot, moeten we uitbreiden naar de offshore, en vooral: hoe

kunnen we meer aandacht aan publiciteit geven?

Het bestuur acht deze themabijeenkomsten bijzonder waardevol. Het betekent voor de SPWO verdieping en communicatie met alle betrokken partijen over belangrijke levensbeschouwelijke thema's.

Financiën

	Kosten baten per 31.12.06	Kosten Baten per 31.12.08
Salariskosten etc, Pastor	€60.901,-	€70.661,-
Kosten Nederland	€ 5.011,-	€ 3.363,-
Bezoekreizen	€ 474,-	€ 1.000,-
Ontwikkeling en Opleiding		
Informatie en communicatie	€ 4.772,-	€ 3.500,-
Totaal lasten	€ 71.159,-	€ 78.521,-
Rente-Ontvangsten	€ 3.960,-	€ 5.424,-
Bijdragen	€87.775,-	€88.000,-
Totaal Baten	€91.735,-	€93.424,-
Saldo	€20.576,-	€ 14.900,-

Historisch Verloop Stichtingsfonds					
31 december	2004	2005	2006	2007	2008
	€134.466,-	€135.867,-	€156.443,-		€197.480,-

Lijst van bedrijven en instanties die de SPWO jaarlijks financieel steunen:

Acta Marine Groep, Koninklijke Boskalis Westminster, Baggerbedrijf De Boer, Damen Marine Services, BAM International, International Crew Services (ICS), Interocean Personnel Services (IPS), Van Oord D&M, Snijder Heavy Equipment, Stichting Centraal Baggerbedrijf, Stichting Ontwikkelings- en Opleidingsfonds Waterbouw, Vereniging van Waterbouwers in Bagger-, Kust- en Oeverwerken (VBKO).

Bovendien donaties van de Nederlandse Zeemanscentrale, PKN gemeente Gorinchem, PKN gemeente Sliedrecht en de Hout- en Bouwbond CNV.

Bestuur

Dagelijks bestuur in 2008:

Voorzitter:

Joep Athmer

Burgemeester Vogelslaan 126

5062 KT Oisterwijk

jat@vanoord.com

0653828473

013.5215239

Secretaris:

Dineke Spee 033.4801949
Kraailand 38
3828 HT Hoogland
d.spee@hetnet.nl

Penningmeester:

Hans van der Sluijs 0184.412504
Erasmusplaats 14
3361 TN Sliedrecht
j.a.van.dersluijs@hetnet.nl

Vice Voorzitter:

Vanuit Protestantse Kerk Nederland:

Kees Deelen 0184.682976
Burg. Dekkingstraat 2 0620707243
2959 BD Streefkerk
cdn@vanoord.com

Vanuit Protestantse Kerk Nederland:

Jabuk Koopmans 050.3095503
Kooistukken 3 050.3613237
9761 JZ Eelde
j.koopmans@psb.umcg.nl

Vanuit de Vereniging van Waterbouwers:

Simon Hoek 0182.567367
Vereniging van Waterbouwers/VBKO
Postbus 474, 2800 AL Gouda
s.hoek@vbko.nl

Vanuit Boskalis:

Lodewijk Wijngaard 078.6969000
Boskalis
Postbus 43, 3350 AA Papendrecht
l.wijngaard@boskalis.nl

Vanuit Van Oord:
Angelique Heijnen 010.4478444
Van Oord
Postbus 8574
3009 AN Rotterdam
ahn@vanoord.com

Vanuit Baggerbedrijf De Boer:
Cees van de Graaf jr. 0184.411999
Dr. Langeveldplein 11
3361 HE Sliedrecht.
cjgraaf@dutchdredging.nl

Vanuit BAM International:
Jolanda van Mameren 0182.590630
BAM International
Postbus 414
2800 AK Gouda
j.van.mameren@baminternational.nl

Adviseur:

Age Smilde 078.6315883
Van Bleyenburgerstraat 30
3311 LB Dordrecht

Leden van Verdienste

Rinus Grashoff 0180.616844
Hillie Grashoff – van Vulpen
Spits 35 2991 DL Barendrecht
Jelle Elzinga 0182.501634
Julianalaan 105
2851 XJ Haastrecht

Ter informatie:

De bestuursomvang is statutair minimaal 9 leden, waarvan uit de grote landelijke kerken ieder 2 vertegenwoordigers in het bestuur zitting hebben.

De overige bestuursleden hebben zitting op persoonlijke titel en worden aangezocht op voordracht van bestuursleden van betrokken bedrijven.

De Pastor van de SPWO is

Toon van de Sande
Kromhout 143f
3311 RE Dordrecht
toonvandesande@hetnet.nl

0650520817

Tenslotte

Wij spreken wij de wens uit, dat ook in dit lopende jaar 2009 het een en ander in alle gevarieerdheid, geïnspireerd en met Zegen zich mag voltrekken.

Het bestuur van de SPWO,
Maart 2009

Bijlage: Reisverslag 2008 van Toon van de Sande

2008: twee tijdperken in een jaar.

Het aantal ongevallen neemt gelukkig weer af en daarom is in 2008 mijn assistentie na ongevallen een stuk minder geweest.

Ik heb dit jaar weer gewoon een aantal reizen gemaakt. Eerst voor de Nederlandse kust en daarna naar Zuid- en Midden Amerika, het Midden Oosten, Gabon, Noorwegen, Zeeland, het Verre Oosten en mijn kerstreis naar het Midden Oosten.

De eerste helft

Lekker weer eens relaxed op de projecten en de schepen zijn. Praten over wat de mensen bezig houdt, een beetje klagen, wat kankeren, maar ook genieten, humor en verwondering over de ontwikkelingen in de waterbouw.

In de eerste helft van het jaar was er optimisme. Veel projecten zouden eraan komen. Ik zag echter mensen hun wenkbrouwen optrekken en daarna fronzend zichzelf en mij de vraag stellen 'wie al die werken moest gaan maken'.

Oprechte zorg heb ik gezien over de werkbelasting: "Ik zie mijn kinderen alleen in hun bedjes en op mijn vrije dag. Ben ik daarom met mijn gezin in het buitenland gaan werken?" Als er weer eens een groot project was aangenomen, zag ik niet de gebruikelijke twinkeling in de ogen, maar meer een blik van optimisme met een vraagteken.

Dat hield ons bezig en ik heb veel gesproken over de zorg van de weelde. Twee gevoelens vochten om voorrang: bewondering over wat er allemaal gaande was en ging komen en de zorg over wanneer gaat het klappen?

Ik citeer even uit mijn dagboekverslag:

"Het enthousiasme van 'weer een nieuw werk' slaat om in 'hoe gaan we dit doen?' En dan praten we over wat er verwacht wordt van uitvoerders, hun partners, de mensen op de schepen, de werkplaatsen, het stort die het werk gaan doen. Druk, stress, te weinig professionaliteit en het mogelijke risico van heel dit circus. Gaat het voorspoedig in de bagger, hebben we weer een 'luxe-probleem', En daarnaast het besef hoe de local labour moet overleven. Mijn boodschap blijft: 'Kaart het aan! Kom op voor jezelf,

laat je grenzen zien, toon aan dat het niet meer is zoals vroeger.”

Soms denk ik dat ‘Dubai gek geworden is en mensen gek maakt.’ Eilandjes en breakwaters moeten verlegd worden alsof het niets kost. Kraanmachinisten moeten een prachtig werk waar ze trots op waren, weer afbreken. Mensen die nadenken, raken in verwaring.”

Wie weet hoe het gegaan zou zijn als het allemaal zo gebleven was?

De tweede helft

Want toen kwam oktober. Binnen een week, veranderde de stemming en sinds die tijd weten ‘we’ niet meer zo goed hoe het zal gaan. En ook ‘de geleerden’ zijn niet meer zo zeker.

Allerlei grafieken laten dalende lijnen zien, maar waardoor?

Achteraf bleek dat het te maken had met een bepaalde mentaliteit. Er leefden teveel mensen op de pof, gebaseerd op een grenzeloos optimisme over toekomstige te verwachten hogere inkomsten. En de banken speelden daar op in.

Eerst heette het de kredietcrisis, daarna voorspelde men een voedsel-, een energie-, en een klimaatcrisis met als gevolg expansie van armoede en sociale ongelijkheid. En nu zitten we er midden in. Machtigen vallen van hun sokkel.

Een ding is zeker: de optimistische sfeer van het eerste deel van 2008 zal niet zo snel meer terug komen. De bomen groeien niet meer tot in de hemel.

“Alweer een nieuw gigantisch project! Wie moet dat gaan maken?” is een opmerking die voorlopig in de geschiedenisboeken van de bagger bijgeschreven kan worden.

De belangrijkste vraag, ook in mijn werk, na oktober was: “Waar ligt de grens?”

Niemand wist het meer; dus waren er ook geen voorspellingen. Toch hebben mensen woorden nodig om iets te kunnen begrijpen en al snel kwam een begrip bovendrijven en dat was ‘vertrouwen’. Een waarde, waar iedereen zich iets bij voor kan stellen, even vaag als realistisch. Blijkbaar was dat vertrouwen er van de ene op de andere dag niet meer. En blijkbaar was vertrouwen tot dan toe de motor achter veel handelen, niet alleen in de bankwereld.

Mijn werk nam plotseling een andere wending. Door al de berichten over de crisis ging iedereen over zijn eigen toekomst nadenken. “In hoeverre is mijn toekomst in gevaar? Waar kan ik nog op vertrouwen? Of beter: op wie kan ik nog vertrouwen?”

Vertrouwen heeft iets met mensen onderling te maken en iedereen heeft er ervaring mee. Hoe vertrouwen mensen op een werk elkaar?

Op een schip is dat duidelijk: als je elkaar niet vertrouwt, slaap je niet lekker.

Maar juist aan de wal hebben veel mensen de afgelopen tijd niet lekker geslapen.

Ik weet dat net aangenomen collega's, de enthousiaste jonge honden, wakker hebben gelegen over hun loopbaan. Dat geldt niet alleen voor het blanke aanstormende talent, juist ook voor de Indiase operator of mechanic. En ook de Philipina, die elke dag op het site-office verse jus rondbrengt, piekert over haar toekomst. En wat te denken van de projectmanager die haar moet vertellen ‘niet langer van haar diensten gebruik te maken’? Ook hij kan niet altijd snel in slaap komen.

Na oktober 2008 zie ik veel meer emoties. Privé emoties over je toekomst, maar ook spanning als er door de Golf van Aden gevaren moet worden. “Als we eenmaal in het Suez-kanaal zijn, zal het thuisfront ook geruster zijn.”

Ik heb me erover verbaasd, en daar ben ik nog niet klaar mee, welke gevolgen deze crisis en de emoties die erbij horen hebben voor de mensen met wie ik optrek. Steeds hoor ik weer andere verhalen en steeds

word ik geconfronteerd met gevolgen van de crisis die ik, luxe westerling, nooit bedacht zou kunnen hebben.

Maar ook verbaas ik me erover hoe de mensen met de mogelijke gevolgen omgaan. Bij onze Oosterse collega's zie ik een totaal andere houding dan bij de witneuzen. Het lijkt of hen het minder doet, maar bedriegt ook hier de schijn? Ik ben natuurlijk zelf een witneus en zal meer tijd moeten nemen om ook met de anderen te communiceren. Dat wordt mijn volgende project. Niet alleen zal de bedrijfstak in de komende tijd met 'internationalisering' bezig zijn, ook de Stichting Pastoraat Werkers Overzee (SPWO).

Aandacht, veerkracht en andere hoopvolle ontwikkelingen.

Een cliché is meestal waar. Dus ook de volgende: 'Een crisis biedt mogelijkheden en kansen op een betere toekomst.'

Daarvoor is verbeeldingskracht, veerkracht, optimistisch realisme en, alweer, vertrouwen nodig. En dat kom ik tijdens mijn reizen veel tegen. Mensen zijn in zo'n korte tijd wezenlijk niet veranderd en ik blijf geloven in de veerkracht van mensen.

Om u een beetje moed te geven, voorbeelden te over uit het afgelopen werkjaar:

Ik spreek met mensen die een ongeval achter de rug hebben en daar sterker uitgekomen zijn. Hun ervaringen hebben hen scherper gemaakt en daardoor hebben ze een zesde zintuig voor veiligheid ontwikkeld. En het mooie is dat hun collega's daar ook gevoeliger voor worden door er simpelweg naar te vragen. "More wise after the accident", zei een Philipino mij.

Aan boord van de Puerto Mexico zie ik mensen van verschillende nationaliteiten gezamenlijk de vrije tijd doorbrengen en ze hebben veel plezier. Altijd een goed teken dat de sfeer goed is.

Op de Volvox Hollandia zijn ze voor de zoveelste keer met veel energie bezig deze oude dame in de vaart te houden: een schip is meer dan vele tonnen staal, motoren, pompen en pijpen. Ze hebben daar zelfs een heuse bioscoop aan boord.

Op een relatief kleine scheepjes als de Mahury en de Gemma, maar ook Multicats en Shoalbusters hebben mensen veel minder levensruimte en luxe en zitten ze voortdurend op elkaars lip. Dat moet je ook kunnen, zeker met mensen uit verschillende culturen. Er is bijvoorbeeld maar één televisie aan boord. Het gaat, ze geven elkaar de ruimte en de tijd.

In Oman slapen de werkers in een huis: Hollanders, Ghanezen, Indiërs, Philipino's en Indonesiërs. 's Avonds wordt er overal gekookt. Het ruikt heerlijk! Ik kan uitzoeken waar ik wil eten. Eerst maar een Indische viscurry op de eerste verdieping en dan een plankje kaas met de Hollanders. De kaasplank was een meter lang, van zwaar azobé en 4 centimeter dik. Dat is pas vooruitzien. Kun je nagaan!

Op het Palm Deira project zie ik twee volledig met Philipino's bemande sleepers in het donker een stenenbak van anker afhaken en voor een ponton brengen. Geen stemverheffing en alleen de hoogst noodzakelijke aanwijzingen

door de marifoon.

In Gabon zien we het Nederlandse voetbalelftal van Rusland verliezen: erg zuur voor ons, maar de Russische lasser wordt, zoals afgesproken, in het zwembad gegooid. Dat geeft lucht en de volgende dag aan boord veel plezier. Het is hen en Guus Hiddink gegund! Toch een beetje een Hollandse overwinning.

Op de Tertnes maak ik begin juli een schemering van 2 uur mee. Dan staat de zon weer aan de lucht. Dat gaat al eeuwen zo. Het is een mooie ervaring die het drukke leven met al zijn zorgen wat relativeert.

In Thailand is de samenwerking met de Thai local labour inspirerend. Ik hoor dat ze nog niemand van hen 'de zak gegeven hebben' en dat schijnt uitzonderlijk te zijn.

In Singapore zijn we met Hollanders en Australiërs te gast bij een gezin, waar ook een klein kind rond loopt. Ik vraag me af wie hier het beste in de mannen naar boven brengt. Tussen de 'cheers mate!' leer ik nog iets over de spirituele betekenis van tattoos.

In Indonesië horen we de speech van de gekozen president Obama. Een bevolkingsgroep die zo kort geleden nog moest vechten tegen discriminatie krijgt nu extra zelfvertrouwen: een strijd is te winnen.

In Ras Laffan en op het Khaliffa-project organiseer ik samen met de Philipina's en Filipino's inspirerende kerstvieringen, waar goed gezongen en muziek gemaakt wordt. We vieren dat kinderen het beste in ons naar

boven brengen. Op Palm Deira danken we elkaar dat de vaart door de Golf van Aden zonder geweld is verlopen. Sommigen danken God in stilte.

Een dag later op een ander schip vragen we om professionaliteit, rust en kracht om van Dubai veilig thuis in Europa te komen. Ook het thuisfront wordt niet vergeten in de gebeden.

Humor, aandacht, rust en professionaliteit zijn ook hier noodzakelijk om verder te gaan. Een kwestie van vertrouwen...

Toon van de Sande

